

NHỮNG KẾT QUẢ VÀ KINH NGHIỆM

trong thực hiện quy chế dân chủ gắn với xây dựng hệ thống chính trị ở cơ sở của tỉnh Quảng Ninh

TRỊNH CÔNG TOÀN*

Ngay sau khi có Chỉ thị số 30-CT/TW của Bộ chính trị và các nghị định của Chính phủ về xây dựng và thực hiện quy chế dân chủ ở cơ sở, Ban thường vụ Tỉnh ủy Quảng Ninh đã ban hành Chỉ thị số 23 CT/TV, ngày 8 - 8 - 1998, Chỉ thị số 25 CT/TV, ngày 12 - 2 - 1999, để chỉ đạo công tác này. Ủy ban nhân dân tỉnh xây dựng kế hoạch thực hiện cụ thể, lập Ban chỉ đạo giúp cấp ủy và chính quyền trực tiếp chỉ đạo xây dựng và thực hiện quy ước dân chủ ở các cơ sở xã, phường, thị trấn, cơ quan, doanh nghiệp...

Tỉnh ủy đã tổ chức Hội nghị cán bộ chủ chốt các sở, ban, ngành, Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể quần chúng, lãnh đạo các huyện, thị xã, thành phố phổ biến, quán triệt nội dung Chỉ thị 30 của Bộ chính trị; tiến hành chỉ đạo làm điểm ở 5 cơ sở.

Từ cuối năm 2000, quá trình thực hiện quy chế dân chủ được nâng cao hiệu quả do gắn với việc thực hiện Chỉ thị 18/2000/CT/TTg của Thủ tướng Chính phủ về tăng cường công tác dân vận của chính quyền và chương trình công tác cải cách hành chính ở địa phương, đơn vị cơ sở. Nhiều cơ quan, đơn vị đã triển khai học tập quy chế dân chủ gắn với học tập và thực hiện pháp lệnh cán bộ công chức, pháp lệnh

chống tham nhũng, tiết kiệm và quy chế đánh giá cán bộ hàng năm.

Quá trình triển khai thực hiện quy chế dân chủ ở Quảng Ninh được chỉ đạo sát sao, chặt chẽ, nghiêm túc và lồng ghép với nhiều cuộc vận động. Các ngành, các cấp, các đơn vị bám sát nội dung các cuộc vận động theo văn bản của Trung ương, của tỉnh để xây dựng kế hoạch triển khai và chương trình thực hiện. Ban thường vụ Tỉnh ủy chỉ đạo kiểm tra thường xuyên, tổ chức sơ kết 1 năm, 3 năm và tổng kết 5 năm thực hiện. *Những kết quả chủ yếu đã đạt được qua 5 năm thực hiện quy chế dân chủ là:*

- Quá trình triển khai thực hiện quy chế dân chủ đã góp phần quan trọng vào việc nâng cao nhận thức và đổi mới phương thức lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp ủy Đảng, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể, các cơ quan, doanh nghiệp nhà nước trên địa bàn toàn tỉnh. Ý thức về dân chủ của cán bộ đảng viên và nhân dân được nâng lên rõ rệt, tạo không khí phấn khởi, tin tưởng và tích cực thực hiện chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách của Nhà nước; nhận thức đúng đắn hơn về quyền lợi, nghĩa vụ của công dân, tạo sự chuyển biến mới về xây dựng cộng đồng dân cư, đặc biệt là nêu cao vai trò tự quản, bước đầu khắc phục thói quen dựa dẫm, ỷ lại, trông chờ vào Nhà nước. Nhân dân cùng nhau bàn

* Ban tuyên giáo Tỉnh ủy Quảng Ninh

bạc chuyển dịch cơ cấu kinh tế, giúp nhau xoá đói giảm nghèo, cùng nhau xây dựng hương ước, quy ước, phát huy mỹ tục, thuần phong, tình làng nghĩa xóm, giữ gìn trật tự an ninh.

- Các tầng lớp nhân dân đã nêu cao tính tự giác, chủ động và sáng tạo, ý thức cộng đồng bền chặt, góp phần tích cực vào việc thực hiện thắng lợi các nhiệm vụ phát triển kinh tế-xã hội. Tốc độ tăng trưởng GDP bình quân trong 5 năm (1998- 2003) đạt hơn 10% (riêng các năm 2001, 2002, 2003 tăng trên 12%). Các ngành thương mại, công nghiệp, dịch vụ phát triển nhanh. Kết cấu hạ tầng được xây dựng, mở mang, nâng cấp. Bộ mặt đô thị và nông thôn thay đổi rõ rệt, văn hoá - xã hội có nhiều tiến bộ, quốc phòng - an ninh được giữ vững. Công tác xoá đói giảm nghèo được cả xã hội quan tâm, các tầng lớp nhân dân và nhiều cơ quan, doanh nghiệp tích cực tham gia, do vậy đã đạt kết quả quan trọng.

- Thực hiện quy chế dân chủ đã tạo điều kiện cho các tầng lớp nhân dân tham gia đóng góp ý kiến, phê bình cán bộ, đảng viên, xây dựng tổ chức Đảng. Đảng viên đang công tác về tham gia sinh hoạt với đảng viên nơi cư trú tạo nên mối liên hệ chặt chẽ, gắn bó hơn. Cơ chế "Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, nhân dân làm chủ" ở các cơ quan, doanh nghiệp, xã, phường được cụ thể hoá, vai trò của các tổ chức trong hệ thống chính trị được coi trọng và phát huy hiệu quả. Các cấp uỷ Đảng, chính quyền, Mặt trận và các đoàn thể trong hệ thống chính trị từng bước kiện toàn thông qua bầu cử Hội đồng nhân dân, Đại hội Đảng các cấp. Cuộc vận động "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá" do Mặt trận Tổ quốc phát động đã góp phần cải thiện môi trường văn hoá, thúc đẩy phong trào thi đua "Phát huy nội lực, xây dựng Quảng Ninh giàu đẹp, văn minh", "Xây dựng xã, phường, thị trấn tiên tiến". Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể nhân dân đã vận động được nhiều hội viên tham gia

vào chương trình quốc gia về "Xoá đói, giảm nghèo", "Đền ơn, đáp nghĩa", phong trào "Thanh niên tình nguyện" đạt kết quả tốt.

- Thực hiện tốt quy chế dân chủ cũng góp phần rất quan trọng vào việc đổi mới phương thức lãnh đạo của các cấp uỷ Đảng, sự điều hành của chính quyền các cấp, của các cơ quan, doanh nghiệp. Hệ thống chính quyền đặc biệt là cấp xã, phường, thị trấn có chuyển biến và được cải thiện rõ nét trong lề lối làm việc, phương thức điều hành. Cán bộ hoạt động tích cực, gần gũi dân, lắng nghe ý kiến của nhân dân hơn, giải quyết kịp thời những đề nghị chính đáng của nhân dân. Những công việc trước đây chính quyền giải quyết chủ yếu bằng biện pháp hành chính, mệnh lệnh, khi thực hiện quy chế dân chủ, nhân dân đã được biết, được bàn và kiểm tra. Những vấn đề liên quan mật thiết đến quyền lợi chính đáng của nhân dân như thu chi ngân sách, đất đai, nhà cửa, các khoản đóng góp được thông báo công khai để nhân dân thực hiện...

- 5 năm thực hiện quy chế dân chủ gắn với xây dựng hệ thống chính trị ở cơ sở đã góp phần đẩy mạnh cải cách hành chính, củng cố và nâng cao hiệu quả của các tổ chức trong hệ thống chính trị ở cơ sở, làm lành mạnh hơn các mối quan hệ xã hội, tạo ra động lực mới thúc đẩy các mặt kinh tế - xã hội, an ninh - quốc phòng theo hướng tích cực hơn; cùng với Đảng và Nhà nước chăm lo tốt hơn đời sống tinh thần, vật chất của các tầng lớp nhân dân, củng cố lòng tin của nhân dân với chế độ.

Một số kinh nghiệm qua quá trình triển khai thực hiện quy chế dân chủ ở cơ sở là:

- Các cấp uỷ Đảng phải nhận thức đầy đủ và trực tiếp lãnh đạo, kiểm tra việc thực hiện quy chế dân chủ; đẩy mạnh công tác tuyên truyền, quán triệt chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, tạo sự thống nhất cả trong nhận thức và thực hiện quy chế dân chủ. Chính quyền, thủ trưởng đơn

vị phải cụ thể hoá các quy định, quy chế để nhân dân, cán bộ công chức trực tiếp tham gia bàn bạc, giám sát và quản lý xã hội, cơ quan, đơn vị trên cơ sở tự giác; chăm lo bảo vệ quyền lợi hợp pháp của nhân dân và người lao động.

- Hoạt động của các Ban chỉ đạo thực hiện quy chế dân chủ từ tỉnh đến cơ sở phải chủ động, tích cực, tham mưu kịp thời, phân công trách nhiệm rõ ràng; thường xuyên kiểm tra, sơ kết, rút kinh nghiệm, động viên khen thưởng và uốn nắn kịp thời những sai sót ở cơ sở; chú trọng công tác thông tin tuyên truyền, phổ biến chính sách, pháp luật, để nhân dân hiểu đúng pháp luật, thực hiện tốt nghĩa vụ công dân, trên cơ sở đó xây dựng và thực hiện tốt các quy ước, quy chế.

- Trong quá trình thực hiện phải chú trọng phối hợp và phát huy vai trò quản lý của chính quyền với hoạt động của Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể nhân dân; gắn các cuộc vận động "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá" với các phong trào thi đua "Phát huy nội lực, xây dựng Quảng Ninh giàu đẹp, văn minh", phong trào xây dựng "Xã phường, thị trấn tiên tiến", "Doanh nghiệp giỏi", "Cơ quan giỏi", nhằm mục đích thực hiện tốt nhiệm vụ xây dựng kinh tế - xã hội, đảm bảo vững chắc an ninh - quốc phòng và giải quyết những vấn đề bức xúc, từng bước nâng cao đời sống vật chất, tinh thần của nhân dân.

- Khi ban hành các văn bản cụ thể hoá chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước ở địa phương, hoặc triển khai các dự án có liên quan trực tiếp đến nhân dân, phải tổ chức lấy ý kiến rộng rãi của nhân dân; xây dựng phong cách làm việc gần gũi với nhân dân, sát dân, dân chủ hoá, công khai hoá; thường xuyên quan tâm đầu tư cơ sở vật chất, tạo điều kiện cho cơ sở; quan tâm nâng cao trình độ dân trí nhất là trình độ văn hoá và hiểu biết pháp luật cho nhân dân, chú trọng vùng sâu, vùng xa, hải đảo, vùng đồng bào dân tộc thiểu số.

- Quá trình thực hiện quy chế dân chủ phải gắn liền với việc xây dựng, nâng cao hiệu quả hoạt động của hệ thống chính trị ở cơ sở, phát huy và mở rộng dân chủ đồng thời với tăng cường khối đại đoàn kết toàn dân và đẩy mạnh cải cách thủ tục hành chính, trên cơ sở xác định rõ chức năng, nhiệm vụ của từng cấp, từng tổ chức, thực hiện phân cấp nhiều hơn nữa cho cơ sở, góp phần tích cực vào xây dựng Đảng, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể trong sạch, vững mạnh; chăm lo đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ ở cơ sở có đủ trình độ, năng lực và phẩm chất cách mạng để tổ chức nhân dân thực hiện thắng lợi đường lối, chính sách của Đảng.

NHỮNG THÀNH CÔNG NỔI BẬT...

(Tiếp theo trang 42)

trong điều kiện kiểm soát rất gắt gao của địch, nhưng được đồng bào nuôi dưỡng và che chở, các cán bộ tuyên truyền đã không quản gian lao nguy hiểm, tiếp tục hoạt động gây cơ sở trong công nhân, học sinh, sinh viên và các tầng lớp khác, vận động các nhân sĩ, trí thức, kỹ giả, văn nghệ sĩ yêu nước dùng thơ văn, báo chí và nhiều hoạt động có tính quần chúng, khơi dậy tinh thần yêu nước, ý thức dân tộc, gây dựng và phát triển phong trào quần chúng đấu tranh chống Mỹ - nguy với nhiều hình thức đa dạng.

Với việc xác định: "Các cấp các ngành cần nâng cao trình độ lãnh đạo công tác của mình lên trình độ lãnh đạo chính trị, lãnh đạo tư tưởng và xem công tác tư tưởng là then chốt để hoàn thành tốt mọi mặt công tác"², thời kỳ này Đảng ta đã thực sự làm tốt khẩu hiệu "Toàn Đảng phải làm CTTT, toàn Đảng phải làm công tác tuyên truyền".

1. Văn kiện Đảng Toàn tập, CTQG, H, 2003, T.27, tr. 274

2. Công tác tư tưởng của Đảng, ST, H, 1962, tr. 27.